

שאל

אביר ויריד

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 19:27

יציאת השבת: 20:30

כ"ג תמוז תשע"ב

גיליון מס' 75

שאלות ותשובות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

עונג שלבת

ברכת ה'

בפרשתנו מסופר על מגיפה שפשטה בעם על שעבדו עבודה זרה. לאחר סיום המגיפה ה' מצווה את משה רבנו לספור את עם ישראל, כל שבט בפני עצמו, כשבסופו של דבר, מספר העם היה, שש מאות אלף שבע מאות ושלושים.

בפירוט שהתורה כותבת במניין השבטים, אנו רואים דבר מעניין, לבנימין היו עשרה בנים, כפי שנאמר בספר בראשית- בני בנימין, בלע, ובכר, ואשבל, גרא, ונעמן, אחי, וראש, מופים, וחופים, וארד. לעומת זאת, לזון, היה רק בן אחד, ששמו היה "חושים" כמופיע בבראשית.

לעומת זאת, בפרשה שלנו בסיכום המניין של השבטים, אנו רואים שלשבט בנימין היו 54,600 נפש, ואילו לשבט דן היו 64,400 נפש, הרי בפנינו, אף שלדן היה רק בן יחיד, ואילו לבנימין היו עשרה ילדים, בסופו של דבר, לדן היו בשבט 64,400 נפש, ואילו לבנימין היו בשבט רק 54,600 נפש. ללמדנו,

שהברכה השרויה על האדם ובני ביתו, אינה תלויה במציאות הנראית לעין, אלא אך ורק בידי שמים, יכול אדם להיות עם ילד אחד, כמו דן, והברכה תשרה במעונו, לעומת אדם שיהיו לו עשרה ילדים כמו בנימין, ויזכה לברכה קטנה יותר.

גם בפרנסה הדבר כן, אין הברכה השרויה בביתו של האדם תלויה בסכום המשכורת נטו הנכנסת לחשבון הבנק, אלא בברכה שהקדוש ברוך הוא נותן בביתו, יכול אדם להרוויח משכורת הנמוכה בהרבה מחברו, אך אצלו תשרה ברכת ה', ויהיה שמח בחלקו, יותר מחברו שמרוויח יותר, אך אין

1. באילו פרשות בתורה נזכרים כל מועדי השנה?

בפרשות פינחס ואמור.

2. ידוע מאמר חז"ל: "פנחס זה אליהו". כיצד רמוז הדבר בפסוק: "ונתתי לו את בריתי שלום"?

רמוז במילה "את" ראשי תיבות של: אליהו תשבי. הוא ישכין שלום ע"י ישוב מחלוקות כפי שרמוז במילה תיקו ר"ת = תשבי יתרץ קושיות ובעיות.

3. לאלהיו יש 3 כינויים: נביא, תשבי וגלעדי. א. לאילו מתפקידי אליהו קשורים הנ"ל? ב. מה רמוז בשם: "תשבי"?

א. נביא = מבשר הגאולה, תשבי = מחזיר בתשובה שנאמר: "והשיב לב אבות על בנים" (מלאכי ג'), גלעדי = מיושבי לשכת הגזית במקדש, שנקרא גלעד, רמז לחכמתו הגדולה בתורה. ב. תשבי = ראשי תיבות של: תורה, ש"ס, בבלי, ירושלמי! בקי בתורה שבכתב ושבע"פ!

4. מי נקראים בפרשתנו "קריאי העדה"?

דתן ואבירם (כ"ו, 9).

באיזה גיל ילדה יוכבד את משה?

בגיל 130 שנה!

5. פרט את שמות בנות צלפחד. מחלה, נעה, חגלה, מלכה ותירצה.

6. מי היה צלפחד בן חפר? (גמרא שבת צ"ו)

לפי רבי עקיבא = מקושש העצים בשבת שנסקל. לפי רבי שמעון = אחד מהמעפילים.

7. בפרשת בנות צלפחד "נתעלמה הלכה ממשה". מדוע?

בגלל שהיה שמץ של גאווה בדבריו "הדבר הקשה יביאון אלי".

8. מהיכן נלמדים דברי המדרש: "גדול כוחן של הנשים משל האנשים"?

מבנות צלפחד שאמרו למשה "תנה לנו אחוזה" לעומת הגברים שאמרו "נשובה מצרימה".

9. מה שמות: א. בתו של אשר? ב. בנו של דן?

א. שרה. ב. חושים.

10. בפיוט "לכה דודי" נאמר: "ימין ושמאל תפוצי... על יד איש בן פרצי".

א. מי האישה?

ב. מאיזה שבט היתה משפחת הפרצי?

א. המשיח. ב. שבט יהודה.

הברכה שרויה בביתו ואין שמח בחלקו.

על זה נאמר "ברכת ה' היא תעשיר". ועלינו לחנך עצמנו לכך, כי סוד ההצלחה והברכה של האדם לא תלויה בכוחו, אלא אך ורק בברכת ה' המלווה אותו, ולכן עלינו להתפלל לברכת ה' עלינו, ולא רק לעושר וכבוד בלבד, שהרי בלי ברכת ה' עלינו, אין זה שווה כלום, שכן מה שווה עושר רב ללא שלווה או בריאות טובה? וכפי שאמר שלמה המלך "טוב פת חריבה ושלווה בה, מבית מלא זבחי ריב". נלמד להיות מאושרים במה שיש לנו כשברכת ה' עלינו.

מתוך האתר "כיכר השבת"

לא נפסיק להאמין ולצפות

בעיצומם של ימי הקיץ, בשעה שבעולם כולו יוצאים מיליונים לחופשות ולנופש, נכנס העם היהודי לאווירה כבדה של צער, עגמימות ואבל. יד ההשגחה כיוונה את שלושת השבועות של המצור על ירושלים, ששיאו בחורבן המקדש, דווקא לימים שמסמלים את הנאות החיים, החופש והעליצות. ניגודיות זו מבליטה יותר את תפיסת-העולם הייחודית לנו.

לוח-השנה היהודי זרוע חגים ומועדים ובימים בעלי משמעות מיוחדת. אלה ימים שבהם תכנים מסויימים זוכים להבלטה יתרה ולהדגשה מיוחדת, כדי לצייד אותנו במטען רוחני שנישא עמנו כל ימות השנה. בדרך זו יש לראות את מטרתם של ימי בין המצרים, תשעת הימים ותשעה באב – ימים אלה מעניקים לנו את עומק הכאב על הגלות והחורבן ואת מרכזיותו של עניין זה בהווה היהודית.

ציפייה ואכזבה

לא קל לחיות כל החיים בתחושה

מתמדת של כאב וצער על החורבן והגלות. קשה שבעתיים להאמין באמונה שלמה שהגאולה, אשר עם-ישראל מצפה לה כאלפיים שנה, באה היום ממש. מבחינה מסויימת, אמונה זו תובעת תעצומות-נפש יותר מכל שאר העיקרים שיהודי נדרש להאמין בהם.

הקושי הגדול של האמונה הזאת מקורו בתסכול ובאכזבה שהיא מנחילה לנו מדי יום ביומו. אנו מתעוררים בבוקר ומאמינים שהיום ניוושע – "אחכה לו בכל יום שיבוא". בתפילה אנו אומרים, "כי לישועתך קיוונו כל היום". התקווה היא לאורך כל היום, תקווה, ציפייה ואמונה שהיום יבוא הגואל. עובר היום והגאולה לא באה, ואת מקומה תופסים אכזבה וצער.

מה עושים מחר? לא מתייאשים, חלילה, אלא מוסיפים להאמין. שוב מצפים כל היום לבוא הגאולה, מאמינים ומתפללים, אבל היום חולף ועודנו שרויים בגלות. כך עוברים הימים, כפי שהנביא ירמיה מקונן: "עבר קציר כלה קיץ, ואנחנו לא נושענו".

יש חוששים להתאכזב, ועל-כן מצמצמים את עוצמת הציפייה. כגודל הציפייה גודל האכזבה, וכאשר הציפייה מאופקת, גם האכזבה אינה גדולה. יש חוששים אפילו מאכזבה מועטה, ואינם מצפים כלל. "למה לצפות?", הם שואלים, "כשיבוא, נלך לקבל את פניו; עד אז יש לנו דברים אחרים לעסוק בהם". אך לא זו דרכה של היהדות. יהודי צריך לצפות, לצפות בכל לב.

11. כמה ילדים היו ל:
 - א. בנימין? ב. דן?

לבנימין 10 ילדים ולדן ילד אחד בלבד ולמרות זאת שבט דן היה גדול במספרו משבט בנימין.
12. "קח לך את יהושע בן נון: איש אשר רוח בו". כיצד מפרש רש"י כינוי זה?

איש אשר יוכל לפעול כנגד רוחו של כל אחד, מנהיג שיכול לגשר בין דעות שונות.
13. הביטוי "ה' אלוקי הרוחות" נזכר רק פעמיים בתורה, האחד בפרשתנו והשני היכן?

בפרשת קרח אומרים משה ואהרן לה': "קל אלוקי הרוחות... האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף?"
14. "ונתת מהודך עליו". למה נמשלו משה ויהושע?

נמשלו לשמש וירח: "פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה" (בבא בתרא ע"ה).

למי יש מצווה לקנות בבין המצרים?

פעם הדרכתי קבוצה של תיירים יהודים מדרום אפריקה שהגיעו לארץ בתקופת בין-המצרים. הם שאלו האם מותר להם לטייל ולקנות מזכרות (בגלל התקופה). הלכתי לשאול בעניין את הרב אליהו זעק"ל, והוא ענה לי: מצווה עליהם לטייל בשלושת השבועות ולקנות מזכרות. הסיבה היא שתקופת בין המצרים הוא בגלל חטא המרגלים, שלא הבינו את מעלתה של א"י ולא הכירו בחשיבותה. אך במקרה הזה, מדובר בתיירים מחו"ל שצריכים לתקן את החטא ולאחוב את הארץ. אם לא יטיילו – כיצד יאהבו? ואם לא יקנו – כיצד יביאו את סיפור הארץ הטובה לבני משפחותיהם?

רב ישראל פסח, רב הכפר "הודיות" – מתוך "אביהם של ישראל" חלק 3

כשחלף יום ועדיין לא בא משיח-צדקנו - צריך להתאכזב ולהצטער, לכאוב ולבכות. ואף-על-פי-כן - לצפות מחדש ולקוות שמחר יבוא.

דבר זה מסביר מדוע דווקא ה'עיקר' העוסק באמונת הגאולה נוסח בסגנון של קושיה ותירוץ: "ואף-על-פי שיתמהמה - עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא". כי לכאורה יש כאן סתירה מובנית: איך אפשר להאמין בדבר שגורם תסכול ואכזבה מדי יום ביומו? אולם זו האמונה בביאת המשיח – עם כל זה אחכה לו" – למרות האכזבה, על-אף הכאב, עם כל התסכול.

האמונה והאכזבה מלוות את העם היהודי בכל הדורות. כך היה גם בגאולת מצרים. משה רבנו בא לעם-ישראל ובישר לו את בשורת הגאולה. העם התמלא תקווה - "ויאמן העם". ומיד אחר כך באה האכזבה: פרעה מחמיר את גזרותיו, איננו נותן תבן, מכביד את העול. האכזבה כה עצומה, עד שבני-ישראל באים בתרעומת קשה אל משה ואהרן, ואפילו משה רבנו זועק אל ה': "למה הרעותה לעם הזה! למה זה שלחתני?!". אך אחרי כל זה החלו ניסי הגאולה, שהביאו לידי יציאת מצרים.

גם אנו, בעמדנו בימי בין המיצרים, נשואות עינינו בתפילה לה' שתתקיים בנו נבואת זכריה ש"יהפכו ימים אלה לששון ולשמחה ולמועדים טובים", בשנה זו ממש.

אתר חב"ד